

คู่มือการจัดจำแนกสถิติ

Guideline for Statistical Classification

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

กลุ่มมาตรฐานสถิติ สำนักบริหารจัดการระบบสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 2 ถนนแจ้งวัฒนะ

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0 2144 7447-9

โทรสาร 0 2143 8121

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pstand@nso.go.th

คำนำ

มาตรฐานสถิติ 1 ใน 10 ของหลักการพื้นฐานของสถิติทางการที่คณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติให้การรับรอง โดยกำหนดให้ “มีการผลิตสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล” หมายถึง หน่วยสถิติของรัฐในแต่ละประเทศต้องประสานการใช้แนวคิด การจัดจำแนก และวิธีการที่เป็นมาตรฐานตามสากล เพื่อส่งเสริมผลผลิตสถิติในทุกกระดับให้มีคุณภาพในแง่ของความสอดคล้องของข้อมูลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน (Coherence) และความสามารถในการเปรียบเทียบสถิติระหว่างกันได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นสถิติที่ผลิตขึ้นจากหน่วยงานที่แตกต่างกันก็ตาม (Comparability) นอกจากนี้ มาตรฐานสถิติยังเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยที่ต้องการพัฒนาให้สถิติทางการนำไปสู่การบูรณาการ แลกเปลี่ยน และใช้ประโยชน์ร่วมกัน

การจัดจำแนกสถิติ (Statistical Classification) เป็นส่วนสำคัญของงานมาตรฐานสถิติ ที่ผ่านมามีผู้จัดทำ การจัดจำแนกและผู้ใช้การจัดจำแนก (ผู้ผลิตและผู้ใช้ข้อมูล) ต่างก็เป็นผู้ใช้ปลายทางกล่าวคือ เป็นผู้ที่ได้รับเอามาตรฐานการจัดจำแนกสถิติที่หน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศจัดทำแล้วมาใช้ ปรับปรุง หรือพัฒนาต่อยอดให้เข้ากับประเทศหรือการใช้งานในหน่วยงาน ซึ่งพบว่าแต่ละหน่วยงานยังมีการนำมาใช้หรือพัฒนาต่อยอดที่แตกต่างกัน ทำให้การจัดจำแนกสถิติที่ได้บางอันไม่สามารถเปรียบเทียบทั้งในแง่ของข้อมูลต่างหน่วยงานและต่างช่วงเวลาได้ ทำให้ข้อมูลสถิติที่ได้ไม่สามารถเปรียบเทียบ เชื่อมโยง แลกเปลี่ยน และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ

คู่มือการจัดจำแนกสถิติ จึงเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ได้รวบรวมและสรุปมาจากเอกสารของหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย เนื่องจากยังไม่มีการจัดทำและเรียบเรียงเป็นหนังสือหรือบทเรียนเหมือนกับทฤษฎีทางสถิติอื่นๆ อีกทั้งในประเทศไทยยังมีเอกสารเผยแพร่ในเรื่องดังกล่าวอยู่น้อยมาก โดยในคู่มือได้อธิบายถึงแนวคิด วัตถุประสงค์ องค์กรประกอบสำคัญ และขั้นตอนของการพัฒนาการจัดจำแนกสถิติ และการใช้ประโยชน์ โดยนำมาสรุปและเรียบเรียงเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่จัดทำ การจัดจำแนกสถิติ ผู้ผลิตสถิติที่ต้องนำการจัดจำแนกสถิติไปใช้งาน หรือผู้ใช้ข้อมูลสถิติทั้งในแง่ของการใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจหรือใช้เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
วัตถุประสงค์การจัดจำแนกสถิติ	6
การใช้การจัดจำแนกสถิติเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย	7
หลักพื้นฐานการจัดจำแนกสถิติ	9
แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อการพัฒนาการจัดจำแนกสถิติ	10
องค์ประกอบการจัดจำแนกสถิติ	
- องค์ประกอบหลักการจัดจำแนกสถิติ	22
- องค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดจำแนกสถิติ	37
ขั้นตอนการพัฒนาการจัดจำแนกสถิติ	41
ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการจัดจำแนกสถิติ เพื่อการเปรียบเทียบและใช้ประโยชน์ร่วมกัน	45
คำอธิบายศัพท์	49
เอกสารอ้างอิง	52

